

Uplatnění českých potravin na trzích EU a třetích zemí.

(návrh proexportních opatření, včetně teritorií)

Výběr vhodných destinací pro uplatnění české potravinové produkce na trzích EU a třetích zemí.

Úvod

Vláda České republiky formulovala své hlavní priority a úkoly v oblasti zahraniční politiky. Koncepce zahraniční politiky na léta 2014-2020 vychází z potřeby podstatně většího uplatnění české zemědělské a potravinářské produkce a je pojata jako aktivní realistická a praktická, respektující geopolitickou realitu ČR. Vláda bude vycházet z dlouhodobých trendů zahraniční politiky, zaměřených na zvýšení prestiže ČR ve světě ve všech oblastech. Základním cílem české zahraniční politiky je prosazování a obhajování národních zájmů, k nimž patří i efektivnější exportní politika, orientovaná na vývoz vyšší přidané hodnoty (na rozdíl od současného vývozu suroviny – živá zvířata, mléko ke zpracování a jiné).

Tento dokument přináší přehled o optimálních možnostech českého vývozu potravin do různých destinací třetích zemí i EU. Je zaměřen především na mléčné výrobky, masné výrobky, cukrovinky, pekařské a cukrářské výrobky. Základním předpokladem je postupná změna struktury budoucího vývozu. Ze současného převládajícího obchodu se zemědělskou surovinou (maso, mléko, obiloviny aj.), přejít k exportu zpracovaných výrobků s vyšší přidanou hodnotou.

Základním předpokladem pro úspěšný vývoz českých potravin je podstatně vyšší podpora státu v rámci připravované proexportní strategie ČR. Tato podpora bude zaměřena na:

- větší podporu účasti českých společností na prezentačních výstavách a veletrzích (náklady na výstavní plochu a stavbu expozice, úhrada nákladů spojených s dodávkou vystavovaných exponátů a celními formalitami),
- ustavení pozice „zemědělského rady“ (zatím pracovní název) na vybraných zastupitelských úřadech (samostatný dokument),
- aktivní účast ČEBu a EGAPu při exportních aktivitách,
- zajištění odpovědných obchodních partnerů pro jednání v zahraničí,
- dlouhodobé plánování misí a prezentací,
- maximální účast v evropských projektech.

Kriteria pro výběr vhodných exportních teritorií pro české potraviny souvisí s:

- významem rozvoje v jiných oblastech působnosti ČR,
- absorpční kapacitou agrárního trhu dané země,
- geografickými a dopravními podmínkami,
- principy proexportní politiky ČR,
- obchodní tradicí,
- perspektivami daných teritorií.

10 hlavních oblastí pro export, které byly vybrány na základě stanovených kritérií a potenciálního zájmu českých výrobců (v závorce dílčí země - oblasti), do kterých by měl být orientován potenciální export českých potravin (pořadí je dle priorit).

1. Slovensko (Maďarsko, Rakousko)
2. Ruská federace (Bělorusko, Kazachstán, Ukrajina aj.).
3. Čína (Vietnam, Laos, Kambodža).
4. Německo (UK, Irsko)
5. Rumunsko (Bulharsko, Moldávie a ostatní Balkán).
6. Chorvatsko (Slovinsko, Itálie).
7. Turecko (zakavkazské republiky, Írán a Irák).
8. Libanon (Jordánsko, Izrael, arabské země severní Afriky aj.).
9. Francie (Švýcarsko, Španělsko a Portugalsko).
10. USA (vliv rovněž Kanada, Mexiko, střední Amerika)

Argumentace na podporu exportu české zemědělské a potravinářské produkce.

Argumenty:

- dosud nebyla provedena žádná analýza možností podpory exportu a tím není definována oficiální strategie, na které trhy se zaměřit a jak by měla podpora vypadat,
- zaměřit se na posílení obchodu se třetími zeměmi, vzhledem k nasycení jednotného evropského trhu,
- využít minulé obchodní vazby na státy střední a východní Evropy, se statutem třetích zemí a rychle obnovit, co bylo ztraceno (jazyková výhoda, teritoriální výhoda, cenová výhoda),

- využít současných požadavků těch zemí, které požadují dovoz hotových potravin do doby, než vybudují své vlastní zpracovatelské kapacity,
- očekávaná liberalizace komoditních politik v rámci SZP (v roce 2015 budou zrušeny mléčné kvóty, a proto je třeba již nyní intenzivně hledat nové trhy mimo hranice EU). Možno aplikovat i na ostatní komoditní oblasti,
- udržet aktivní saldo agrárního obchodu u kompetitivních položek, zejména zpracovaných, a to: sladu, škrobu, olejů a tuků, mléčných výrobků, cukru a cukrovinek, uzenin a nápojů, a zlepšit saldo u konzervovaného ovoce a zeleniny,
- posilovat celkové saldo agrárního obchodu efektivním exportem,
- soustředit se i nadále na tradiční významné vývozní položky české provenience – pivo, chmel, slad, mák, osiva, mléčné výrobky, masné výrobky, cukrovinky, atd.,
- posílit vývoz zpracovaných zemědělských výrobků s vysokou přidanou hodnotou a prosazovat u nich proexportní opatření ze strany státu,
- podporovat registraci geografických označení původu a tradičních specialit v bilaterálních obchodních dohodách a na půdě WTO (TRIPS) za účelem podpory exportu kvalitních zpracovaných českých výrobků,
- podporovat vstup nových členů do WTO za účelem usnadnění budoucího mezinárodního obchodu,
- využít možnosti podpor propagace české potravinové produkce v rámci Společné zemědělské politiky EU,
- nastavení důsledného systému kontroly dovozů.

Vhodná produkce pro vývoz:

- masné výrobky,
- mléčné výrobky,
- cukrovinky, pekařské a cukrářské výrobky,
- ostatní potraviny (speciality)
- potravinářské technologie.

Masné výrobky

Hlavní vývozní artikl:

1. celé portfolio fermentovaných (tepelně neopracovaných) výrobků,
2. masné speciality s vyšší přidanou hodnotou (šunky, sušené výrobky, uzená masa a výrobky z nich),
3. tradiční speciality.

Hlavní vývozní teritoria:

Evropa: Slovensko (Maďarsko, Rakousko), Ruská federace (Ukrajina, Bělorusko, pobaltské republiky), Balkánský poloostrov (Bulharsko, Rumunsko, Moldávie, Chorvatsko).

Mléčné výrobky

Hlavní vývozní artikl:

1. trvanlivé sýry,
2. kondenzovaná mléka (neslazená, slazená, ochucená, aj.),
3. kysané výrobky,
4. mléčné speciality (polotovary na výrobu zmrzlin aj.),
5. sušené mléko, sušená syrovátka, máslo.

Hlavní vývozní teritoria:

Blízký východ: Libanon, Spojené arabské emiráty, Saudská Arábie, Sýrie.

Evropa: Ruská federace (Ukrajina, Bělorusko, Moldávie, pobaltské státy, ostatní ze SNS), Rumunsko, Řecko, Bulharsko.

Asie: Čína (Bangladéš, Vietnam, Thajsko, Kambodža), Kazachstán.

Afrika: Egypt (Alžír, Libye, Tunisko, Maroko), Súdán, Pobřeží Slonoviny, JAR.

Amerika: USA.

Cukrovinky, pekařské a cukrářské výrobky

Hlavní vývozní artikl:

1. čokoládové i nečokoládové cukrovinky s vysokou přidanou hodnotou (čokolády s různými ingrediencemi – s různým obsahem kakaového másla, čokoládové kazety aj.),
2. polotovary (polevy aj.),
3. cukrářské výrobky (oplatky, sušenky, extrudované pečivo aj.).

Hlavní vývozní teritoria:

Afrika: arabské země severu Afriky (Egypt, Alžír, Tunis, Maroko), arabské země středního východu (Libanon, Jordánsko, Irák, Írán),

Evropa: Ruská federace (Ukrajina, Moldávie, pobaltské republiky), Slovensko, Maďarsko, Norsko, Itálie, (potenciálně - Bulharsko, Rumunsko, Moldávie, Chorvatsko, Makedonie).

Amerika: USA.

Asie: Japonsko.

Ostatní potraviny (speciality)

Hlavní vývozní artikl:

1. hořčice, majonézy, omáčky, saláty,
2. instantní výrobky aj.

Hlavní vývozní teritoria:

Evropa: Slovensko (Maďarsko), Ruská federace (Bělorusko, Ukrajina) a Balkánský poloostrov (Bulharsko, Makedonie), Chorvatsko (Slovinsko), Rumunsko (Moldávie).

Potravinářské technologie (strojírenské linky na zpracování zemědělské produkce).